

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าการอ่านได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากในชีวิตประจำวันของคนเรา โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีเป็นโลกที่ไร้พรมแดนที่ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกโดยใช้เวลาเพียงไม่กี่นาที ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการแก้ปัญหาการดำรงชีวิต เน้นการสอนภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตน นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3)

ปี พ.ศ. 2546 ได้ถูกกำหนดให้เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 4 – 15) โดยจัดโครงการ “ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้” เพื่อปลูกฝังสร้างนิสัยให้ “เด็กไทยรักการอ่าน” มุ่งให้เด็ก เยาวชนและคนไทยตระหนักถึงว่าการอ่าน คือ “เส้นทางความสำเร็จ” ฉะนั้นเราทุกคนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน ดังที่ แวมมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 17) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญทางการศึกษา ยิ่งอ่านมากยิ่งรู้มาก

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระที่มีความสำคัญมากที่สุด สาระหนึ่ง ด้วยภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของคนในชาติ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาไทยจึงต้องสอนให้คนรักการอ่าน เพื่อนำไปใช้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน ตลอดจนสามารถเลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้อย่างเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากในสาระการเรียนรู้รายปี สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน 1.1 มุ่งหวังให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 12)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทำการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 เทียบกับผลการสอบวัดผลทางการศึกษา หรือ National Test ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยภาษาไทยในปีการศึกษา 2549 ร้อยละ 42.74 และในปีการศึกษา 2550 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.58 ส่วนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2549 จำแนกตามจังหวัด พบว่าจังหวัดยะลา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย ร้อยละ 52.38 และในปีการศึกษา 2550 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.74 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2551) จะเห็นได้ว่าคะแนนมีแนวโน้มลดต่ำลง ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังมีปัญหาในด้านการอ่าน อ่านหนังสือแล้วไม่เกิดการเรียนรู้ คือ อ่านแล้วไม่เกิดความรู้ ไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ไม่สามารถแยกแยะรายละเอียดปลีกย่อย ไม่สามารถนำสิ่งที่อ่านมาเทียบเคียงกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ และไม่สามารถพิจารณาคุณค่าตัดสินใจเท็จจริง ตลอดจนคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ต่ำไปด้วย สาเหตุอาจเป็นเพราะครูยังไม่พัฒนาวิธีการสอน แม้ว่าหลักสูตรจะเปลี่ยนไปแต่การสอนยังคงสอนแบบเดิมอยู่และสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครูผู้สอนบางคนยังขาดเทคนิคการสอนอ่านและวิธีฝึกทักษะที่แปลกใหม่ ตลอดจนไม่นำสื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการสอนอ่าน อีกส่วนหนึ่งอาจเกิดจากนักเรียนจำนวนมากอ่านจับใจความไม่เป็นหรืออ่านได้ช้าทำให้เกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนในปัจจุบันจึงไม่สนใจศึกษาหาความรู้โดยการอ่านหนังสือ ในขณะที่เนื้อหาความรู้ที่นักเรียนจะต้องศึกษานั้นมีอยู่ในหนังสือเป็นส่วนใหญ่ (รัชณี ศรีไพรวรรณ, 2525, หน้า 40)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังต้องพัฒนาการอ่านให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการอ่าน พบว่าการสอนอ่านแบบ SQ3R สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะกลุ่มสาระที่มีเนื้อหาสาระที่จะต้องอาศัยทักษะการอ่าน สามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีขึ้น (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2545, หน้า 291) โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าควรจัดทำเป็นชุดการสอนเพราะชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระเร้าความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสดงออก กล้าคิด กล้าพูด กล้าวิเคราะห์

การที่ผู้วิจัยเลือกวิธีสอนอ่านแบบ SQ3R มาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านเนื่องจากเป็นวิธีอ่านวิธีหนึ่งที่มีผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วพบว่าถ้านำวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R มาฝึกปฏิบัติ

อย่างครบถ้วนแล้วก็เป็นวิธีการที่ได้ผลวิธีหนึ่ง ซึ่ง Burmeister (1978, pp. 193 - 194) กล่าวว่า วิธีนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการอ่านเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เป็นรายบุคคลและวิธีสอนนี้มีจุดเด่น คือ หลังจากให้อ่านเรื่องอย่างคร่าว ๆ แล้วจะให้ผู้อ่านตั้งคำถาม ซึ่งคำถามจะทำให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นและช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้อง หลังจากอ่านแล้วมีการวิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ว่ามี 6 ขั้นตอน คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

การสอนอ่านแบบ SQ3R เป็นการสอนที่ Francis P. Robinson (Robinson, 1961, pp. 29 - 30) ได้แนะนำไว้เพื่อใช้ในการสอนอ่าน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจ (Survey - S) โดยการกวาดสายตาไปตามหัวข้อหนึ่ง ๆ เพื่อหาหัวข้อหรือจุดสำคัญของเรื่องที่จะกล่าวถึงต่อไป ถ้าหากเรื่องนั้นมีบทสรุป ก็อ่านบทสรุปด้วย
2. ขั้นตั้งคำถาม (Question - Q) ทำได้โดยการเปลี่ยนหัวข้อที่อ่านให้เป็นคำถาม การตั้งคำถามนี้ จะทำให้มีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น
3. ขั้นอ่าน (Read - R) อ่านข้อความในบทนั้น ๆ ซ้ำอีกอย่างละเอียด ในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง การอ่านในขั้นนี้จะเป็นการอ่านที่มีความกระตือรือร้นที่จะหาคำตอบให้ได้
4. ขั้นอ่านทวน (Recite - R) พยายามใช้ถ้อยคำของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรืออาจเริ่มด้วยการอ่านทวนคำถามซ้ำใหม่อีก เพื่อการสรุปคำตอบได้ง่ายเข้า ซึ่งจะทำให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร ถ้าตอบคำถามไม่ได้ให้กลับไปอ่านเรื่องใหม่อย่างคร่าว ๆ วิธีการบรรยายถึงสิ่งที่อ่านไปแล้วที่ดีที่สุด คือ การบันทึกวลีสำคัญ ๆ ในรูปของโครงเรื่องอย่างสั้น ๆ
5. ขั้นทบทวน (Review - R) เมื่ออ่านจบแล้ว สำรวจดูว่าตนมีความสามารถจับจุดสำคัญของเรื่องได้ทุกจุดหรือไม่เพียงใด แล้วโยงความคิดมายังรายละเอียดของเรื่อง วิธีการนี้จะทำให้นักเรียนหรือผู้อ่านเข้าใจและจำเรื่องได้แม่นยำขึ้น

ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R ซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่อ่านได้โดยอิสระ (Independent Reading Level) เนื่องจากเป็นการอ่านเป็นรายบุคคล นักเรียนสามารถฝึกความสามารถในการอ่านของตนเองอย่างอิสระ จึงเหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนที่สามารถอ่านได้เอง เมื่อนักเรียนสามารถอ่านแล้วรู้เรื่องก็จะมี乐趣สนทนากับเรื่องที่อ่าน นับว่าเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้เด็ก ๆ

อ่านหนังสือแตกฉาน รักการอ่าน อันเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาหาความรู้ แนวคิด แนวทาง วิเคราะห์หาเหตุและผล เกิดความบันเทิง โดยเลือกอ่านตามความสนใจ (อชิปต์ย์ คลี่สุนทร, 2546, หน้า 33) เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้อย่างยั่งยืนตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานของการวิจัย

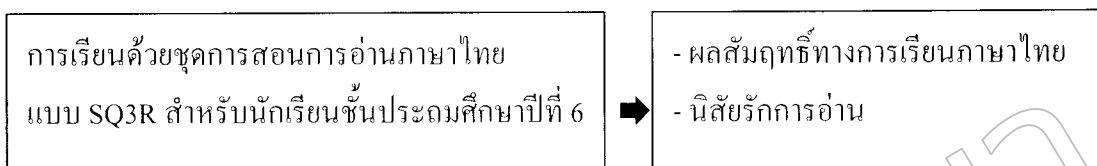
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน หลังใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนใช้
2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียน หลังใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การอ่านเป็นหัวใจในการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสอนอ่านที่ถูกวิธีย่อมช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทักษะในการอ่านได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R จะเป็นสิ่งที่จะช่วยในการฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน วิธีการอ่านแบบ SQ3R เป็นวิธีการสอนอ่านที่ช่วยฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ คมคาย หมื่นสาย (2526, หน้า 16) ได้กล่าวไว้ว่า SQ3R เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาการอ่านจากการอ่านออก แปลความหมายได้ไปสู่การอ่านเป็น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R ดังกรอบแนวคิดของการวิจัยภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทย แบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการสอนอ่านและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้ชุดการสอน
3. เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาไทยในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการสอนอ่านให้นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป
4. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็ทรา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านห้วยตะปอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็ทรา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนและจับฉลากเพื่อเลือกห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน

เหตุผลในการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนบ้านห้วยตะปอก

- (1) ผู้อำนวยการและบุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- (2) ผู้วิจัยเคยสอนที่โรงเรียนนี้และโรงเรียนนี้มีจำนวนนักเรียนเพียงพอ

สำหรับการวิจัย

2. เนื้อหา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยชุดการสอน จำนวน 7 ชุด ดังนี้

- 2.1 ชุดการสอนที่ 1 การอ่านนิทาน
- 2.2 ชุดการสอนที่ 2 การอ่านตำนาน
- 2.3 ชุดการสอนที่ 3 การอ่านเรื่องสั้น
- 2.4 ชุดการสอนที่ 4 การอ่านสารคดี
- 2.5 ชุดการสอนที่ 5 การอ่านบทความ
- 2.6 ชุดการสอนที่ 6 การอ่านบทร้อยกรอง
- 2.7 ชุดการสอนที่ 7 การอ่านบทละคร

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ใช้เวลาสอนด้วยชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R จำนวน 14 ชั่วโมง
แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนด้วยชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและนิสัยรักการอ่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ
แล้วจัดเป็นชุด เพื่อใช้ในการสอนอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ประกอบด้วย คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ บัตรกิจกรรม แบบบันทึกการอ่าน
แนวการบันทึกการอ่าน แบบทดสอบประจำชุดการสอน บัตรเฉลย รวมทั้งสื่อการสอน
และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
มีลักษณะเป็นบทอ่านสำหรับฝึกอ่านแบ่งเป็นประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองที่นักเรียน
ได้พบอยู่ในชีวิตประจำวัน ตรงตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน
เนื้อหาที่นำมาทำเป็นบทอ่านตรงตามหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดี
และวรรณกรรม

ผู้วิจัยเรียงลำดับบทเรียนในชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 การอ่านนิทาน

ชุดที่ 2 การอ่านตำนาน

ชุดที่ 3 การอ่านเรื่องสั้น

ชุดที่ 4 การอ่านสารคดี

ชุดที่ 5 การอ่านบทความ

ชุดที่ 6 การอ่านบทร้อยกรอง

ชุดที่ 7 การอ่านบทละคร

2. การอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R หมายถึง การอ่านภาษาไทยที่มีขั้นตอนการอ่าน 5 ขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นสำรวจ (Survey) หมายถึง การสำรวจด้วยการอ่านชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง เปิดดูเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ อ่านแบบเร็ว ๆ อ่านข้าม ๆ และกวาดสายตาเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง

ขั้นตั้งคำถาม (Question) หมายถึง การตั้งคำถามในเรื่องที่ได้ทำการสำรวจมาแล้ว

ขั้นอ่าน (Read) หมายถึง การอ่านเรื่องให้ละเอียด อ่านให้เข้าใจและจับประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อค้นหาคำตอบให้ตรงคำถามที่ตั้งไว้

ขั้นเล่าเรื่อง (Recite) หมายถึง การเล่าเรื่องที่อ่านมาทั้งหมดด้วยคำพูดของตนเอง เป็นการสรุปใจความสำคัญและพิจารณาว่าสามารถตอบคำถามให้ได้ครบถ้วนตามข้อสงสัยหรือไม่ แล้วจดบันทึกย่อไว้เพื่อเตือนความจำ

ขั้นทบทวน (Review) หมายถึง การทบทวนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกย่อไว้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดที่อ่านมา

เมื่ออ่านครบทุกขั้นตอนแล้วนักเรียนจะสามารถลำดับความคิดตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุด คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าได้ โดยแสดงความสามารถเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จำ หมายถึง นักเรียนสามารถจับใจความหรือตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

เข้าใจ หมายถึง นักเรียนสามารถแปลความ หรือตีความ หรือขยายความเรื่องที่อ่านได้

นำไปใช้ หมายถึง นักเรียนสามารถนำเรื่องที่อ่านไปใช้ในการแก้ปัญหา

ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

วิเคราะห์ หมายถึง นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลได้

สังเคราะห์ หมายถึง นักเรียนสามารถสรุปแนวคิดของเรื่องได้

ประเมินค่า หมายถึง นักเรียนสามารถพิจารณาคุณค่าที่ได้จากเรื่อง เช่น คติธรรม ความซาบซึ้ง ความเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่านเรื่อง

3. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพของชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแต่ละชุด

เมื่อนำไป ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบ
ประจำชุดการสอนแต่ละชุดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังใช้ชุดการสอน
การอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R ผ่านเกณฑ์ 80/80

4. เกณฑ์ 80/80 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นมาตรฐานในการพิจารณาหาประสิทธิภาพ
ของชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยกำหนดดังนี้

4.1 80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบทดสอบหลังใช้ชุดการสอน
ภาษาไทยแบบ SQ3R แต่ละชุด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

4.2 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
หลังใช้ชุดการสอนภาษาไทยแบบ SQ3R ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5. เกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง ค่าคะแนนรวมกันที่น้อยที่สุดที่ยอมรับว่านักเรียนแต่ละคน
เป็นผู้รอบรู้ในเนื้อหาเรื่องนั้น ผู้ที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนรวมเท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนเกณฑ์
ถือว่าเป็นผู้รอบรู้ในเนื้อหาเรื่องนั้น ส่วนผู้ที่มิได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ถือว่าเป็นผู้ที่ไม่รอบรู้ในเนื้อหา
ซึ่งได้จากดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญตามวิธีของแองกอฟฟ์ จากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียน
เกี่ยวกับการอ่านภาษาไทยที่วัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
หลังจากใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทยแบบ SQ3R แล้ว

7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์
หลังใช้ชุดการสอนการอ่านภาษาไทย แบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

8. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การใฝ่มุ่งมั่นแต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน อ่านจนเป็นนิสัย
แม้บางครั้งจะมีปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่านบ้างก็ไม่ย่อท้อ อ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับอ่าน
ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งกระดาษ
ห่อของ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาสและไม่ปล่อยเวลาว่างไปกับกิจกรรมอื่นใดนอกจากการอ่าน
(กรมวิชาการ, 2544, หน้า 11) ซึ่งสามารถวัดได้ดังนี้

8.1 การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในเรื่องการอ่าน
หนังสือมากกว่าฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ การนำหนังสือไปอ่านเมื่อเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ การอ่าน
หนังสือขณะรอคอยหรืออยู่ว่าง ๆ และการอ่านหนังสือในวันหยุด

8.2 การใช้บริการห้องสมุด หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้บริการห้องสมุด
เช่น การเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ การยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน

8.3 ลักษณะการอ่าน หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการอ่านหนังสือได้ครั้งละนาน ๆ โดยไม่รู้สึกรำคาญ การอ่านหนังสือจนจบเล่มจึงจะพัก หากยังไม่จบจะพยายามหาเวลาอ่านต่อจนจบ

8.4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการเห็นประโยชน์ของการอ่านว่าดีกว่าเอาเวลาไปทำกิจกรรมอย่างอื่น มีการพูดคุยกับบุคคลอื่นถึงเรื่องราวที่ได้อ่านมา เมื่อเกิดข้อสงสัยในเรื่องที่อ่านก็ค้นคว้าเพื่อหาคำตอบ

8.5 เจตคติในการอ่าน หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในเรื่องเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้คนฉลาดและรอบรู้และเชื่อว่าคนที่อ่านหนังสือมากจะพบความสำเร็จในการเรียนได้ดีกว่าคนที่ไม่อ่านหนังสือ

9. แบบสอบถามนิสัรการอ่าน หมายถึง แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดนิสัรการอ่านของนักเรียนที่แสดงให้เห็นใน 5 ด้าน คือ การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ การใช้บริการห้องสมุด ลักษณะการอ่าน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและเจตคติในการอ่าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ใช้เทคนิคของ Likert ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ